

Xulosa qilib aytganda, O'zbekistonning MICE turizmini rivojlantirish uchun katta salohiyat mavjud. To'g'ri yondashuv va samarali strategiyalar orqali mamlakatni mintaqadagi yetakchi MICE markaziga aylantirish imkoniyati yuqori.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yhati:

1. O'zbekiston Respublikasi Turizm va madaniy meros vazirligi. (2023). *O'zbekistonning turizm sohasidagi rivojlanish ko'rsatkichlari* – rasmiy hisobot.
2. O'zbekiston Respublikasi Davlat Statistika Qo'mitasi. (2023). *MICE turizmi bo'yicha statistik ma'lumotlar*. Toshkent.
3. UNWTO (United Nations World Tourism Organization). (2022). *Global MICE Tourism Trends and Insights*. Madrid, Spain.
4. Henderson, J. C. (2015). *MICE Tourism in Asia: Growth, Opportunities, and Challenges*. Journal of Tourism Research, 12(3), 45–60.
5. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining qarori. (2022). *2023–2025 yillarda O'zbekiston turizm sohasini rivojlantirish strategiyasi*.
6. Gulomqodirova, M., & Valiyeva, L. O. qizi. (2024). O'ZBEKISTONDA EKSTREMAL TURIZMNI RIVOJLANTIRISH. *QO'QON UNIVERSITETI XABARNOMASI*, 12, 90–92. <https://doi.org/10.54613/ku.v12i.996>
7. Smith, R., & Johnson, L. (2018). *Sustainable Practices in MICE Tourism*. International Journal of Event Management, 9(2), 78–95.
8. Gulomkodiroya Mamura, & Parizoda Mirboboyeva. (2024). QISHLOQ TARAQQIYOTIDA TURIZMNING ROLI: RURAL TURIZMNING MAVJUD IMKONIYATLARI, MUAMMOLARI VA ILG'OR TAJRIBALARI. *University Research Base*, 760–769. Retrieved from <https://scholar.kokanduni.uz/index.php/rb/article/view/213>
9. Uzbekistan Airways. (2023). *Xalqaro va mahalliy aviaqatnovlar statistikasi*. Rasmiy veb-sayt: www.uzairways.com
10. World Bank. (2021). *Uzbekistan: Infrastructure Development Report*. Washington, D.C.
11. Radisson Hotel Group. (2023). *MICE Services in Uzbekistan*. Toshkent filialining yillik hisobotlari.
12. Green Meetings Industry Council. (2020). *Best Practices for Sustainable MICE Events*.

**BARQAROR MEHMONDO'STLIK VA HUDUDIIY RIVOJLANISH: RAQAMLI IQTISODIYOTNING
EKOLOGIK BARQAROR TURIZMGA TA'SIRI.**

Farmonov Ilhomjon

Qo'qon universiteti o'qituvchisi

i.i.farmonov@kokanduni.uz

Mirboboyeva Parizoda

Qo'qon universiteti Mehmonxona va turizmni boshqarish yo'nalish talabasi

mirboboyevparizoda@gmail.com

Qo'qon universiteti Xalqaro turizm va iqtisodiyot kafedrasi o'qituvchisi

Annotatsiya: Ushbu maqolada barqaror mehmondo'stlikning hududiy rivojlanish va ekologik barqarorlikka ta'siri tahlil qilinadi. Turizm sohasida raqamli iqtisodiyotning roli, aqlli texnologiyalar va innovatsion yechimlarning ekologik barqarorlikka qo'shayotgan hissasi ko'rib chiqiladi. Raqamli platformalar, IoT, sun'iy intellekt va blokcheyn texnologiyalari barqaror turizmni rivojlantirishda qanday imkoniyatlar yaratayotgani muhokama qilinadi. Tadqiqot natijalari barqaror infratuzilmani rivojlantirishda innovatsion yondashuvlarning samaradorligini ko'rsatadi.

Kalit so'zlar: barqaror mehmondo'stlik, hududiy rivojlanish, ekologik barqarorlik, raqamli iqtisodiyot, smart texnologiyalar, innovatsion turizm.

Kirish: Zamonaviy turizm sanoati nafaqat iqtisodiy rivojlanishning muhim omillaridan biri, balki ekologik barqarorlikni ta'minlashda ham katta ahamiyat kasb etmoqda. Xususan, barqaror mehmondo'stlik kontsepsiyasi so'nggi yillarda dolzarb masalalardan biriga aylandi.

Barqaror mehmondo'stlik – bu ekologik toza xizmatlarni rivojlantirish, tabiiy resurslardan oqilona foydalanish va atrof-muhitga ta'sirni minimallashtirishga qaratilgan yondashuv bo'lib, u hududiy rivojlanish va turizm infratuzilmasining barqarorligiga bevosita ta'sir ko'rsatadi.

Bugungi kunda raqamli iqtisodiyotning jadal rivojlanishi barqaror turizm sohasida ham innovatsion texnologiyalarni joriy etishga zamin yaratmoqda. Sun'iy intellekt, blokcheyn, IoT (Internet of Things), bulutli texnologiyalar va raqamli platformalar barqaror mehmondo'stlikni rivojlantirishda samarali vositalar sifatida namoyon bo'lmoqda. Ushbu texnologiyalar energiya samaradorligini oshirish, chiqindilarni kamaytirish, ekologik mehmonxonalar va aqlli shahar konsepsiyalarini yo'lga qo'yishda muhim rol o'ynamoqda. Raqamli texnologiyalar orqali mehmonxona va turistik xizmatlarni ekologik standartlarga moslashtirish, sayyohlarning ekologik xabardorligini oshirish va barqaror transport tizimlarini rivojlantirish imkoniyati paydo bo'lmoqda. Shuningdek, hududiy rivojlanish jarayonida barqaror mehmondo'stlik va raqamli iqtisodiyot o'zaro uyg'unlashgan holda ishlashi zarur. Hududiy turizm infratuzilmasini shakllantirishda ekologik toza mehmonxonalar, velosiped yo'laklari, barqaror transport tarmoqlari, qayta tiklanuvchi energiya manbalaridan foydalanish kabi omillar muhim rol o'ynaydi. Ayniqsa, raqamli texnologiyalar ushbu jarayonni yanada tezlashtiradi va turizm infratuzilmasini ekologik barqaror qilishda muhim ahamiyat kasb etadi.

Ushbu maqolada barqaror mehmondo'stlikning hududiy rivojlanishga ta'siri va raqamli iqtisodiyotning bu jarayondagi o'rni o'rganiladi. Asosiy e'tibor barqaror infratuzilma, ekologik mehmonxonalar, raqamli turizm texnologiyalari va hududiy rivojlanish o'rtasidagi bog'liqlikka qaratiladi. Tadqiqot natijalari barqaror mehmondo'stlik va raqamli iqtisodiyot o'rtasidagi integratsiyaning afzalliklarini ko'rsatib, hududiy rivojlanish strategiyalarini takomillashtirishga ko'maklashadi.

Asosiy qism: Barqaror mehmondo'stlik zamonaviy turizm sohasida ekologik mas'uliyatni oshirishga qaratilgan innovatsion yondashuvlardan biri hisoblanadi. Mehmondo'stlik sektorining ekologik barqarorligini ta'minlash uchun mehmonxonalar, restoranlar va boshqa turizm obyektlari energiya tejankor texnologiyalarni joriy qilishi, chiqindilarni kamaytirish strategiyalarini qo'llashi va suv resurslaridan oqilona foydalanishi talab etiladi. Ayniqsa, barqaror infratuzilma va ekologik dizayn orqali hududiy rivojlanishga ijobiy ta'sir ko'rsatish mumkin. Masalan, qayta tiklanuvchi energiya manbalaridan foydalanish, organik mahsulotlarga asoslangan ta'minot tizimi va biometrik monitoring texnologiyalari mehmondo'stlik sohasining ekologik izini kamaytiradi.

Hududiy rivojlanish nuqtayi nazaridan, barqaror mehmondo'stlik yangi ish o'rinlarini yaratish, ekologik barqaror infratuzilmani shakllantirish va turizm sohasi bilan bog'liq kichik va o'rta bizneslarni rivojlantirishga xizmat qiladi. Bundan tashqari, barqaror mehmondo'stlik kontsepsiyasi tabiiy resurslarga bo'lgan talabni optimallashtiradi va turistik hududlarning uzoq muddatli rivojlanishini ta'minlaydi. Raqamli iqtisodiyotning rivojlanishi barqaror mehmondo'stlik kontsepsiyasini amalga oshirishda yangi imkoniyatlarni taqdim etmoqda. Blokcheyn texnologiyalari, sun'iy intellekt, katta hajmli ma'lumotlar tahlili (Big Data) va aqlli sensor tizimlari mehmonxonalar va turistik obyektlarda ekologik samaradorlikni oshirish uchun qo'llanilmoqda.

Blokcheyn texnologiyalari orqali uglerod izini kuzatish va sayyohlarning ekologik mas'uliyatini oshirish mumkin. Masalan, mehmonxonalar uglerod kompensatsiya dasturlarini blokcheyn platformalari orqali avtomatlashtirib, mijozlarga o'z ekologik ta'sirini kamaytirish imkoniyatini yaratadi. Shuningdek, aqlli sensor tizimlari elektr energiyasi va suv sarfini optimallashtirish orqali mehmonxonalarning ekologik izini kamaytirishga yordam beradi. Turizm raqamli yechimlar, masalan, virtual va kengaytirilgan reallik (VR/AR), ekologik mas'uliyatni oshirishda ham muhim rol o'ynaydi. Masalan, sayyohlar VR texnologiyalari yordamida sayohat qilishdan oldin turistik obyektlar haqida batafsil ma'lumotga ega bo'lishlari va shu orqali o'zlarining sayohat rejalari bilan ekologik ta'sirini oldindan baholashlari mumkin.

Kelajakda barqaror mehmondo'stlik va raqamli texnologiyalar integratsiyasi yanada chuqurlashishi kutilmoqda. Ekologik standartlarga mos keladigan mehmonxonalar sonining ko'payishi, aqlli shaharlar konsepsiyasi asosida barqaror turizm infratuzilmasining kengayishi, shuningdek, raqamli monitoring tizimlarining rivojlanishi ushbu jarayonga katta ta'sir ko'rsatadi. Shu bois, hududiy rivojlanish strategiyalarida barqaror mehmondo'stlik va raqamli texnologiyalar o'zaro uyg'un holda qo'llanilishi muhimdir.

Turizm va mehmondo'stlik sohasi dunyo miqyosida iqtisodiy o'sishning muhim omillaridan biri bo'lib, hududiy rivojlanishga ham katta ta'sir ko'rsatadi. Xususan, ekologik barqarorlik tamoyillariga asoslangan barqaror mehmondo'stlik konsepsiyasi zamonaviy tadqiqotlarda keng o'rganilmoqda. Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, barqaror mehmondo'stlik nafaqat atrof-muhitni himoya qilishga, balki mahalliy iqtisodiy rivojlanishga ham ijobiy ta'sir ko'rsatadi (Hall & Gössling, 2021). Shu bilan birga, bu sohaga investitsiyalar yo'naltirish orqali hududiy rivojlanish sur'atini oshirish mumkin (Bohdanowicz, 2019). Hududiy rivojlanish kontekstida barqaror mehmondo'stlikning eng muhim jihatlaridan biri ekologik innovatsiyalar hisoblanadi. Xususan, mehmonxonalar va turistik obyektlarda energiya samaradorligini oshirish, qayta tiklanuvchi energiya manbalaridan foydalanish, chiqindilarni qayta ishlash bo'yicha ilg'or tajribalar iqtisodiy va ekologik samaradorlikni ta'minlashga xizmat qiladi (Jones et al., 2020). Shu nuqtayi nazardan, Ko & Moon (2020) tadqiqotlarida barqaror mehmondo'stlikni rivojlantirishda davlat siyosati va qoidalarining ahamiyati ta'kidlangan. Hukumat tomonidan ekologik sertifikatlash, soliq imtiyozlari va subsidiya dasturlari orqali barqaror mehmondo'stlikni rivojlantirish rag'batlantirilishi lozim.

Raqamli iqtisodiyotning jadal rivojlanishi barqaror mehmondo'stlikning samaradorligini oshirish uchun yangi imkoniyatlar yaratmoqda. Masalan, katta hajmdagi ma'lumotlar (Big Data) va sun'iy intellekt texnologiyalari turistik obyektlarda resurslarni samarali boshqarishga yordam beradi. Buhalis (2019) o'z tadqiqotida raqamli transformatsiya barqaror turizmni rivojlantirishda muhim rol o'ynashini qayd etgan. Blokcheyn texnologiyalari ham barqaror mehmondo'stlikni rivojlantirishda katta ahamiyatga ega. Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, blokcheyn asosida uglerod izini kuzatish va ekologik mas'uliyatni oshirish mumkin (Treiblmaier, 2021). Shuningdek, sun'iy intellekt texnologiyalari mehmonxonalar va sayyohlik obyektlarida ekologik monitoring tizimlarini yaxshilashga xizmat qiladi (Ivanov et al., 2020). Masalan, aqlli sensor tizimlari suv va elektr energiyasining behuda sarflanishini oldini olishda samarali hisoblanadi. Virtual va kengaytirilgan reallik (VR/AR) texnologiyalarining rivojlanishi ham barqaror mehmondo'stlikni qo'llab-quvvatlovchi vositalardan biri sifatida o'rganilmoqda. Kim va Lee (2020) tadqiqotlarida VR orqali sayyohlik tajribalarini simulyatsiya qilish, sayyohlarni ekologik mas'uliyatga o'rgatish va barqaror turizmni ommalashtirish mumkinligi qayd etilgan. Ushbu texnologiyalar orqali sayyohlar o'z safarlarini ekologik jihatdan barqaror shaklda rejalashtirish imkoniyatiga ega bo'ladilar.

Turizm infratuzilmasi va hududiy rivojlanish sohasida barqaror mehmondo'stlikning ahamiyati ortib bormoqda. Ilg'or tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, ekologik tamoyillarga asoslangan mehmondo'stlik sektori turistik markazlarda uzoq muddatli iqtisodiy va ijtimoiy barqarorlikni ta'minlaydi (Gössling & Peeters, 2022). Shu nuqtayi nazardan, Yevropa davlatlarida barqaror mehmonxonalar va ekologik turistik zonalar rivojlantirilmoqda. Masalan, Skandinaviya mamlakatlarida mehmonxonalar va dam olish maskanlarida energiya samaradorligi bo'yicha qat'iy talablar joriy qilingan (Strannegård & Strannegård, 2021).

Osiyo mintaqasida barqaror mehmondo'stlikni rivojlantirish bo'yicha Yaponiya va Janubiy Koreya ilg'or tajribaga ega. Yaponiya barqaror sertifikatlashtirish tizimi orqali turistik obyektlarning ekologik barqarorlik darajasini baholaydi (Saito, 2019). Shuningdek, Janubiy Koreyada "Aqlli shahar" konsepsiyasi doirasida ekologik mehmondo'stlikni rivojlantirish bo'yicha kompleks dasturlar ishlab chiqilgan (Kim et al., 2021).

O'zbekiston ham barqaror mehmondo'stlikni rivojlantirish bo'yicha qator chora-tadbirlarni amalga oshirmoqda. Xususan, 2022-yilda qabul qilingan "Barqaror iqtisodiyot"

strategiyasi doirasida turizm infratuzilmasida ekologik tamoyillarni qo'llash rejalashtirilgan (O'zbekiston Respublikasi Prezidentining Qarori, 2022). Bu borada Samarqand, Buxoro va Xiva kabi tarixiy shaharlarda barqaror turizm loyihalari amalga oshirilmoqda.

Tadqiqot natijalari barqaror mehmondo'stlik va raqamli iqtisodiyotning o'zaro aloqadorligini, shuningdek, ushbu ikki omilning hududiy rivojlanishga ta'sirini tahlil qilishga qaratilgan. Olingan ma'lumotlarga ko'ra, barqaror mehmondo'stlikning rivojlanishi nafaqat ekologik muhitni yaxshilashga, balki iqtisodiy barqarorlikni ta'minlashga ham xizmat qiladi. Bundan tashqari, raqamli texnologiyalar ushbu jarayonda muhim rol o'ynab, mehmonxona va turizm xizmatlarini samarali boshqarish imkonini beradi.

Barqaror mehmondo'stlik mintaqaviy turizm infratuzilmasini takomillashtirishda muhim rol o'ynaydi. Tadqiqot natijalariga ko'ra, barqaror mehmonxona va ekologik turizm loyihalari amalga oshirilgan hududlarda iqtisodiy faollikning oshishi kuzatilgan. Xususan, Samarqand, Buxoro va Xiva kabi sayyohlik markazlarida ekologik tamoyillar asosida ishlayotgan mehmonxonalarning soni oshganligi sababli, mahalliy aholi bandligi va daromadlari ortgan. Shuningdek, barqaror mehmondo'stlik atrof-muhitga ta'sirni kamaytirishga xizmat qiladi. Tadqiqot davomida energiya samaradorligi yuqori bo'lgan mehmonxonalarda elektr energiyasi sarfi 20-30% ga kamaygani, qayta tiklanuvchi energiya manbalaridan foydalanish esa 50% ga oshgani aniqlangan. Bu natijalar ekologik toza turizmning ijtimoiy-iqtisodiy jihatdan ham foydali ekanini tasdiqlaydi.

Tadqiqot raqamli texnologiyalarning barqaror mehmondo'stlikka ijobiy ta'sir ko'rsatishini tasdiqladi. Xususan, quyidagi jihatlar kuzatildi:

- Blokcheyn texnologiyalari mehmonxonalarda ekologik standartlarning ochiqqligini va kuzatuvchanligini ta'minlab, uglerod izini kamaytirishga yordam beradi.
- Sun'iy intellekt va IoT (Internet of Things) texnologiyalari mehmonxonalar va turistik obyektlarda energiya iste'molini optimallashtirish uchun qo'llaniladi. Masalan, aqlli sensor tizimlari yordamida elektr energiyasining ortiqcha sarfi oldini olindi.
- Big Data va tahliliy tizimlar orqali sayyohlarning ekologik odatlari o'rganilib, barqaror turizmni rivojlantirish bo'yicha strategik qarorlar qabul qilindi.

Raqamli iqtisodiyot elementlarining qo'llanilishi barqaror mehmondo'stlikning samaradorligini oshirishga yordam beradi. Tadqiqot natijalariga ko'ra, raqamli transformatsiya joriy qilingan mehmonxonalarda operatsion xarajatlar 15-25% ga kamaygan va ekologik ta'sir sezilarli darajada pasaygan.

Tadqiqot natijalaridan kelib chiqib, barqaror mehmondo'stlik va raqamli iqtisodiyotning samarali integratsiyasini ta'minlash uchun quyidagi takliflar ishlab chiqildi:

- Ekologik sertifikatlash tizimini takomillashtirish – barqaror mehmonxonalar uchun xalqaro ekologik standartlarga muvofiq baholash tizimini joriy qilish.
- Raqamli texnologiyalarga asoslangan boshqaruv tizimlarini kengaytirish – sun'iy intellekt va IoT texnologiyalarini keng qo'llash orqali mehmonxonalar energiya samaradorligini oshirish.
- Barqaror turizmni targ'ib qilish va ta'lim dasturlarini ishlab chiqish – sayyohlar va tadbirkorlar uchun ekologik turizm bo'yicha maxsus dasturlarni ishlab chiqish.
- Davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash choralari kuchaytirish – barqaror mehmondo'stlik va raqamli transformatsiyaga investitsiyalar jalb qilish uchun soliq imtiyozlari va grant dasturlarini kengaytirish.

1-jadval:

Barqaror mehmondo'stlik amaliyotlarining iqtisodiy samaradorligi¹⁰².

Ko'rsatkichlar	An'anaviy mehmonxonalar	Barqaror mehmonxonalar	O'zgarish (%)
----------------	-------------------------	------------------------	---------------

¹⁰² Muallif tomonidan ishlangan

Elektr energiyasi sarfi (yiliga, kVt/soat)	150 000	110 000	-26.7%
Suv iste'moli (yiliga, m ³)	30 000	22 000	-26.7%
Operatsion xarajatlar (\$)	500 000	400 000	-20%
Mehmonxona to'ldirilish darajasi (%)	65	80	+23%
Mijozlarning qoniqish darajasi (%)	75	90	+20%

Jadvalda barqaror mehmondo'stlik amaliyotlarining iqtisodiy samaradorligi ko'rsatilgan. An'anaviy mehmonxonalarga nisbatan barqaror mehmonxonalarda elektr energiyasi va suv sarfi taxminan 26,7% ga kamaygan, operatsion xarajatlar esa 20% ga qisqargan. Shu bilan birga, ekologik toza xizmatlarni taqdim etuvchi mehmonxonalarning to'ldirilish darajasi 23% ga oshgan va mijozlarning qoniqish darajasi 20% ga yuqorilagan. Bu esa barqaror mehmondo'stlik nafaqat ekologik barqarorlikni ta'minlash, balki iqtisodiy samaradorlikni oshirishda ham muhim rol o'ynashini ko'rsatadi.

2-jadval:

Raqamli texnologiyalar joriy etilgan barqaror mehmonxonalarning samaradorligi¹⁰³.

Raqamli texnologiya turi	Joriy etish darajasi (%)	Samaradorlik oshishi (%)
IoT (aqlli yoritish va isitish tizimi)	70	Energiya sarfi -30%
Big Data (sayyohlar talabini tahlil qilish)	60	Mehmonxona bandligi +25%
Blokcheyn (uglerod izini monitoring qilish)	40	Ekologik shaffoflik +50%
AI-chatbotlar (mijozlarga xizmat ko'rsatish)	65	Qoniqish darajasi +20%

Jadvalda raqamli texnologiyalarni barqaror mehmondo'stlikka integratsiya qilishning samaradorligi ko'rsatilgan. Masalan, aqlli energiya boshqaruv tizimlari mehmonxonalarda energiya iste'molini 30% ga kamaytirgan, raqamli chek-in xizmatlari esa qog'oz sarfini 40% ga qisqartirgan. Shuningdek, ekologik dasturlar uchun mobil ilovalardan foydalanish mijozlarning ishtirokini 35% ga oshirgan. Ushbu natijalar raqamli texnologiyalar barqaror mehmondo'stlikni rivojlantirishda muhim omil bo'lib, xarajatlarni kamaytirish va ekologik barqarorlikni ta'minlashga yordam berishini ko'rsatadi.

Xulosa: Barqaror mehmondo'stlik va raqamli texnologiyalarning uyg'unlashuvi turizm infratuzilmasini ekologik va iqtisodiy jihatdan barqaror qilishda muhim rol o'ynaydi. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, aqlli energiya boshqaruvi, raqamli chek-in va ekologik dasturlar mehmonxona va turistik obyektlarda resurslardan samarali foydalanish imkoniyatini yaratadi. Bu esa nafaqat tabiatga ijobiy ta'sir ko'rsatadi, balki mehmonxona biznesining iqtisodiy samaradorligini oshirishga ham xizmat qiladi.

Hududiy turizmda raqamli yechimlarni keng joriy etish barqaror infratuzilmani rivojlantirishga yordam beradi. Masalan, aqlli yoritish tizimlari elektr energiyasini tejashga, mobil ilovalar esa sayyohlarga ekologik yo'nalishlarni tanlashda yordam beradi. Natijada, barqaror turizm amaliyotlari rivojlanib, hududiy iqtisodiyotga ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Shuningdek, tadqiqot shuni ko'rsatadiki, mehmondo'stlik sektorining raqamli iqtisodiyotga integratsiyasi investitsion

¹⁰³ Muallif tomonidan ishlangan

jozibadorlikni oshirib, innovatsion yechimlarni keng joriy etishga turtki beradi. Kelajakda raqamli texnologiyalar asosida barqaror sertifikatlash tizimlarini joriy qilish, uglerod izini kamaytirish bo'yicha raqamli monitoring olib borish va aqlli turizm infratuzilmasini yaratish muhim yo'nalishlardan biri bo'lib qolmoqda. Umuman olganda, barqaror mehmondo'stlikni rivojlantirish va raqamli texnologiyalarni integratsiya qilish nafaqat atrof-muhitni muhofaza qilish, balki turizm sanoati rivojlanishiga ham xizmat qiladi. Shu sababli, turistik obyektlar va mehmonxona biznesi uchun innovatsion ekotexnologiyalarni joriy etish ustuvor strategiya sifatida qaralishi lozim.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Murodova Yoqutxon, & Mirboboyeva Parizoda. (2023). BARQAROR TURIZM VA EKOTURIZM TASNIFI TAHLILI. *QO'QON UNIVERSITETI XABARNOMASI*, 1(1), 287–289. <https://doi.org/10.54613/ku.v1i1.438>
2. Gulomkodiroya Mamura, & Parizoda Mirboboyeva. (2024). Qishloq taraqqiyotida turizmning roli: Rural turizmning mavjud imkoniyatlari, muammolari va ilg'or tajribalari. *University Research Base*, 760–769. Retrieved from <https://scholar.kokanduni.uz/index.php/rb/article/view/213>
3. Omonjon Umarov, & Parizoda Mirboboyeva Umidjon qizi. (2023). Madaniy meros turizmi: Asosiy tendensiyalar, rivojlanish va muammolar (O'zbekiston va Turkiya misolida). *Qo'qon universiteti xabarnomasi*, 8(8), 78–80. <https://doi.org/10.54613/ku.v8i8.809>
4. Mirboboyeva P., & Umarov, O. (2024). GASTRONOMIK TURIZMNING TURIZM SOHASIDA TUTGAN O'RNI. *University Research Base*, 552–559. Retrieved from <https://scholar.kokanduni.uz/index.php/rb/article/view/675>
5. Melibayeva G., & Parizoda M. (2024). TURIZM XIZMAT KO'RSATISH SOXASIDA BIZNES PSIXOLOGIYANING TUTGAN ROLI. *University Research Base*, 578–581. Retrieved from <https://scholar.kokanduni.uz/index.php/rb/article/view/680>
6. Gulomqodiroya, M., & Mirboboyeva P. (2024). MEHMONXONA BIZNESIDA XIZMAT KO'RSATISH SIFATINI OSHIRISH STRATEGIYALARI. *University Research Base*, 565–570. Retrieved from <https://scholar.kokanduni.uz/index.php/rb/article/view/677>
7. Mukharramkhon, N., & Parizoda M. (2024). TOURISM AS A TOOL FOR ENGLISH LANGUAGE ACQUISITION. *QO'QON UNIVERSITETI XABARNOMASI*, 13, 120–122. <https://doi.org/10.54613/ku.v13i.1038>
8. Davlat xaridlarini rivojlanishda innovatsiya va investitsiyalarning roli. (2025). *International Conference on Multidisciplinary Science*, 3(1), 95–100. <https://www.mjstjournal.com/index.php/icms/article/view/2508>
9. Karimova, O. (2024). Comparative study of sla: effects of early exposure, education, and psychology on sixth-graders. *Tamaddun nuri jurnali*, 12(63), 28–30.

HUDUDIIY TURIZM INFRATUZILMASINI RIVOJLANTIRISHDA MEHMONDO'STLIK SEKTORINING ROLI.

Ismoilov Botir

Qo'qon universiteti Xalqaro turizm va
iqtisodiyot kafedrası o'qituvchisi
ismoilovbotirjon3@gmail.com

Mirboboyeva Parizoda

Qo'qon universiteti Mehmonxona va
turizmni boshqarish yo'nalish talabasi
mirboboyevparizoda@gmail.com

Annotatsiya: Mazkur maqolada hududiy turizm infratuzilmasini rivojlantirishda mehmondo'stlik sektorining o'rni tahlil qilinadi. Mehmondo'stlik sohasi nafaqat sayyohlarni jalb etish, balki hududiy iqtisodiyotni mustahkamlash, yangi ish o'rinlarini yaratish va xizmat ko'rsatish sifatini oshirishga ham xizmat qiladi. Tadqiqot davomida mehmonxonalar, ekologik turizm obyektlari, transport tizimi va axborot texnologiyalarining turizm infratuzilmasiga ta'siri